

پیشنهاد تأسیس انجمن علمی
در حوزه‌های حدیث‌شناسی و قرآن‌شناسی

دکتر سید کاظم طباطبایی

سردبیر

E-mail: tabatabaei @ ferdowsi.um.ac.ir

با توجه به اهمیت روزافزون نقش دانشها در بهبود وضع جوامع بشری و به منظور رشد و گسترش مرزهای دانش، بیش از یک دهه است که وزارت فرهنگ و آموزش عالی پیشین یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری کنونی، اساسنامه نمونه انجمنهای علمی کشور را در پنج فصل و ۲۶ ماده ابلاغ کرده و گویا کمیسیونی هم در وزارت مزبور برای رسیدگی به امور این انجمنها تشکیل داده است. به موجب اساسنامه پیشنهادی، انجمنهای علمی صرفاً در زمینه‌های علمی، پژوهشی و تخصصی مربوط به حوزه خود فعالیت می‌کنند. این انجمنها که بنیادی غیرانتفاعی هستند از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی بوده و رئیس هیأت مدیره انجمن نماینده قانونی آن است.

۱. وظایف و فعالیتهای انجمنهای علمی

۱ - ایجاد ارتباط علمی، پژوهشی، آموزشی و فراهم ساختن زمینه تبادل اندیشه میان پژوهندگان، متخصصان و کارشناسانی که به نحوی با آن دانش خاص سر و کار دارند.

- ۲ - همکاری با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاهها در برنامه‌ریزی امور آموزشی و پژوهشی.
- ۳ - همکاری با دیگر وزارتخانه‌ها و مؤسساتی که حوزه فعالیت آنها با حوزه فعالیت انجمن اشتراک دارد.
- ۴ - ارائه خدمات آموزشی، علمی، پژوهشی و مشاوره‌ای در حوزه‌های مرتبط با فعالیت هر انجمن.
- ۵ - ترغیب و تشویق پژوهشگران و دانشجویان در جهت پیشبرد فعالتهای علمی.
- ۶ - تأسیس و انتشار مجله‌های علمی، آموزشی و برگزاری همایشهای آموزشی و پژوهشی در سطوح منطقه‌ای، کشوری یا بین‌المللی با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور.

۲. عضویت

در اساسنامه نمونه چهار نوع عضویت برای این انجمنها پیش‌بینی شده است. بدین قرار:

- ۱ - عضویت پیوسته
- ۲ - عضویت وابسته
- ۳ - عضویت دانشجویی
- ۴ - عضویت افتخاری

۳. ارکان انجمن

هر انجمن علمی دارای ارکان زیر است:

- ۱ - مجمع عمومی
- ۲ - هیأت مدیره
- ۳ - دبیرخانه
- ۴ - بازرس

۴. منابع مالی انجمن‌ها

برای تأمین هزینه‌ها و مخارج انجمن دو راه پیش‌بینی شده است:

۱ - حق عضویت

۲ - قبول هدایا و کمکها

در صورت انحلال هر یک از این انجمنها نیز کلیه اموال و داراییهای آن با نظر وزارت متبوع به یکی از مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی کشور واگذار خواهد شد. همچنین این گونه انجمنها و اعضای وابسته به آن، به نام انجمن حق فعالیت سیاسی یا وابستگی به گروهها و احزاب سیاسی را ندارند و صرفاً باید در پی اهداف علمی و پژوهشی باشند.

اینک که خوانندگان گرامی با اهداف و شخصیت این گونه انجمنها آشنا شدند، به عرض می‌رساند تا آنجا که نگارنده اطلاع دارد تاکنون چندین انجمن علمی در سطح کشور تأسیس شده و کم و بیش به فعالیت و عرضه خدماتی سرگرم می‌باشند. مانند: انجمن فیزیک، انجمن علوم زراعی ایران، انجمن زبان‌شناسان، انجمن زیست‌شناسی و انجمن جامعه‌شناسان کشور. ولی در حد آگاهیهای نگارنده، در حوزه مطالعات اسلامی تاکنون انجمن تشکیل نشده است. از این رو، ضروری به نظر رسید در این سرمقاله پیشنهاد تأسیس دو انجمن به نامهای «انجمن قرآن پژوهان کشور» و «انجمن حدیث پژوهان کشور» را با همکاران ارجمند در میان گذارد. بدیهی است تشکیل این دو انجمن می‌تواند تلاشهای قرآن‌شناختی و حدیث‌شناختی استادان و پژوهشگران را در دانشگاهها و حوزه‌های علمیه و دیگر مؤسسات علمی - فرهنگی پویاتر و سامانمندتر کند. از سوی دیگر، امروزه - بحمدالله - در سطح کشور نهادها و مؤسسات گوناگونی مانند وزارت آموزشی و پرورش، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و . . . به فعالیتهای قرآنی می‌پردازند. چنین انجمنی می‌تواند به متصدیان این گونه فعالیتهای مشاوره علمی بدهد و آنان را در علمی‌تر شدن تلاشهایشان یاری رساند. سوم اینکه انجمن علمی

می‌تواند مجله علمی - پژوهشی داشته باشد. چون «کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور» در سالهای اخیر سیاستش بر این بوده است که مجله‌های علمی، تخصصی شوند و مجله‌های تخصصی را انجمنهای علمی انتشار دهند. حتی از قرار مسموع به مجله‌هایی که انجمنهای علمی انتشار دهند از همان آغاز درجه علمی - پژوهشی خواهند داد.

این خدمتگزار دین و دانش امیدوار است با اهتمام همکاران شاغل در گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی و همکاران و استادان سایر دانشگاهها و پشتیبانی مادی و معنوی اولیای محترم دانشگاه فردوسی مشهد بویژه معاونت پژوهشی دانشگاه، «انجمن قرآن پژوهان کشور» در مشهد در جوار بارگاه حضرت ثامن الحجج امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام تأسیس شود و منشأ خدمات علمی و فرهنگی سودمندی گردد. بمنّه و کرمه